

Motion till riksdagen 2013/14:So398

av **Emma Henriksson och Stefan Svanström (KD)**

En stödjande familjepolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en skyldighet att analysera alla politiska beslut utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära relationer på samma sätt som man i dag beaktar bl.a. miljöaspekter.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka utbudet av föräldrautbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till hur tillgången till kvalitetssäkrat och lättillgängligt föräldrastöd på internet kan tillgodoses.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell översyn av familjerådgivningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av landets jourverksamheter och utreda hur kraven på dessa verksamheter kan skärpas i linje med motionens intentioner.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 1 hänvisat till SfU.

Motivering

Familjen är den viktigaste gemenskapen i samhället och den behövs för att människor ska kunna växa och må bra. Den behövs för att barnen ska få omsorg och fostran i en kärleksfull miljö. När familjen fungerar är det en tillitsfull gemenskap som skänker trygghet och stabilitet i en ständigt föränderlig omvärld. På så sätt svarar familjen mot grundläggande mänskliga behov. Barn som växer upp i en trygg familjegemenskap får i allmänhet goda förutsättningar att klara livets utmaningar. Om familjen inte fungerar som en trygg bas fungerar inte heller samhället.

Familjesäkra politiken

Hemmiljö och familjeliv påverkar vår hälsa och livskvalitet. I ett bredare perspektiv blir de mänskliga resurserna en allt mer avgörande faktor för ett lands konkurrenskraft och ekonomiska utveckling. Människor som har balans i tillvaron och mår bra lär sig mer och presterar bättre. Familjernas situation och förutsättningar får också långsiktiga effekter eftersom det är där nästa generations medborgare formas.

Det handlar inte bara om familjepolitiken. Familjernas förutsättningar påverkas av beslut inom en rad olika politikområden som till exempel skattepolitik, socialförsäkringarnas utformning, skolpolitik, arbetsmarknadspolitik, integrations- och migrationspolitik samt bostadspolitik.

Alla politiska beslut bör analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära relationer. Det kan handla om att identifiera hur ett förslag påverkar familjernas ekonomiska situation, hur balansen mellan arbete och fritid upprätthålls och hur det påverkar förutsättningarna att värna och vårda positiva familjerelationer. Kristdemokraterna vill helt enkelt familjesäkra politiken. I dag görs liknande bedömningar vad gäller bland annat miljöaspekter. Flera andra länder har utformat modeller för familjekonsekvensanalyser, till exempel Australien och Nya Zeeland.

Ett förstärkt föräldrastöd och föräldrautbildning

Föräldrarna är de viktigaste personerna i ett barns liv. Det finns situationer då föräldrar upplever svårigheter i sitt föräldraskap eller har behov av stöd för att hantera nya situationer. Det offentliga ska inte ta över föräldrarnas roll. Där emot ska det offentliga erbjuda stöd och hjälp i föräldrarnas viktiga uppgift. Stöd till föräldrarna är också ett stöd till barnen.

Det finns en efterfrågan bland föräldrar om att kunna få prata och rådgöra med någon om föräldrarollen och barnets utveckling. Det befintliga utbudet av stöd motsvarar inte detta behov, inte minst vad gäller stödet till föräldrar med tonårsbarn. Det är därför glädjande att regeringen i budgetpropositionen för år 2014 fortsätter att stärka föräldrastödet. Utbildning i föräldrastödande

Fel! Okänt namn på

arbete görs tillgänglig genom en distansutbildning på universitetsnivå. En satsning på att stärka stödet till föräldrar med barn i tonåren kommer att inledas. I syfte att främja ett lättillgängligt föräldrastöd avser regeringen även att göra en satsning på att utveckla och utvärdera olika modeller för familjecentraler. Kristdemokraterna vill även se en ökad tillgång till föräldrautbildning, genom att göra det obligatorisk för kommunerna att erbjuda föräldrautbildning.

Det finns också ett behov av lättillgängligt och kvalitetssäkrat stöd till föräldrar via nätet. Därför bör regeringen återkomma i frågan hur man kan utveckla och förstärka den delen på landstingens och regionernas gemensamma webbplats för råd om vård, 1177.se.

Nationell översyn av familjerådgivningen

Grundtanken med familjerådgivning är att skapa en verksamhet med låga trösklar dit människor med förtroende och i skydd av en absolut sekretess kan vända sig med sina mest privata relationsproblem. Syftet är att bistå par så att de kan hantera sina konflikter, problem och krissituationer på sådant sätt att de vill fortsätta leva tillsammans. För dem som väljer att separera kan rådgivningen vara ett sätt att få hjälp med att hantera konflikter och att underlätta samarbete och ett gemensamt föräldraskap även om de lever på skilda håll. Det finns svensk forskning och utvärdering som visar att familjerådgivning har en positiv effekt på den självrapporterade kvaliteten i parförhållanden.

Kristdemokraterna medverkade under regeringstiden under åren 1991–1994 till förstärkt familjerådgivning och numera är varje kommun skyldig att erbjuda familjerådgivning. Under 2010 hölls ungefär 109 000 familjerådgivningssamtal med knappt 60 000 personer. Det motsvarar 9 personer per 1 000 i befolkningen. Knappt 43 000 barn berördes direkt eller indirekt av dessa samtal. I cirka 80 procent var de besökande gifta par eller samboende. Totalt satsar Sveriges kommuner strax under 200 miljoner kronor varje år på familjerådgivningen, vilket motsvarar mindre än 1 procent av kommunernas totala kostnader för individ- och familjeomsorg, när ekonomiskt bistånd är borträknat. Kristdemokraterna bedömer att det är motiverat för det offentliga att satsa ytterligare på denna verksamhet.

En viktig fråga ur ett tillgänglighetsperspektiv är avgifterna till familjerådgivningen. Enligt lagstiftningen får kommunerna ta ut avgifter men de bör läggas på en sådan nivå att de inte avhåller enskilda från att vända sig till den kommunala familjerådgivningen. Avgifterna varierar starkt mellan olika kommuner, från helt avgiftsfritt till 520 kr på Lidingö. Avgiften har sannolikt en inverkan på efterfrågan och därmed tillgängligheten, i synnerhet för familjer med lägre inkomster. En nationell översyn över kommuners familjerådgivning bör därför genomföras.

De som arbetar med familjerådgivning måste vara lämpliga för denna uppgift. I dag är familjerådgivare oftast socionomer med vidareutbildning i parrelationer och parsamtal. De kan också vara psykologer eller psykoterapeuter. Det finns en särskild auktorisation för familjerådgivare som utfärdas av Före-

Fel! Okänt namn på

ningen Sveriges kommunala familjerådgivare. Svenska kyrkan har en egen auktorisation som kräver vidareutbildning i livsåskådningsfrågor. Utbildade psykologer och psykoterapeuter har legitimation. Förutom dessa grupper finns det även andra som i dag erbjuder familjerådgivning. Det finns kritik mot kvaliteten bland familjerådgivare och att vem som helst kan bli det. Kristdemokraterna anser att frågan om vilka som ska få erbjuda familjerådgivning och kalla sig för familjerådgivare bör ses över. En kvalitetssäkring bör införas.

Jourverksamheter

En motsvarande problematik möter även föräldrar som vid en separation eller akut kris söker stöd från olika jourverksamheter, oavsett om de drivs i privat regi eller är offentligt finansierade. Även i dessa fall är det av stor vikt och värde för den skyddssökande föräldern och familjens barn att bemötas av personal som är professionellt utbildad och därmed lämpad för att hantera de olika krissituationer som leder fram till att en familj söker akut hjälp. Dessvärre saknas idag en övergripande certifiering och auktorisation av jourverksamheter, vilket ibland innebär att jourverksamheter ger råd som snarare försämrar än underlättar för en hjälpsökande förälder att lösa sin situation. Det finns exempelvis jourverksamheter som själva utbildar och legitimerar medlemmar, vilket kan skapa stor förvirring för den hjälpsökande. Vi menar därför att en kvalitetssäkring av jourverksamheter och utbildningen som dess personal måste genomgå är nödvändig. Exempelvis kan Socialstyrelsen eller någon annan lämplig myndighet få detta uppdrag och även vara den tillsynsmyndighet som står för certifieringen. Regeringen bör därför snarast inleda en översyn av kvaliteten vid landets jourverksamheter och därvid utreda hur en kvalitetssäkring kan genomföras. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2013

Emma Henriksson (KD)

Stefan Svanström (KD)